

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum

Betreft   Integrale stand van zaken defensievastgoed

Inleiding

In de procedurevergadering van 29 maart 2012 heeft de vaste commissie voor Defensie mij gevraagd om een integrale stand van zakenbrief over het defensievastgoed. Hierbij voldoe ik aan dit verzoek (kenmerk 2012Z06412/2012D14015). In de behandeling van onderwerpen houd ik dezelfde volgorde aan als in mijn brief over het vervolg van het *Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie* van 27 oktober 2011 (Kamerstuk 32 733, nr. 47).

Utrecht: vulling Kromhoutkazerne

In januari 2012 is een aantal eenheden van het Commando DienstenCentra (CDC) van de Haagse Binckhorsthof en andere locaties verhuisd naar de Kromhoutkazerne. In de tweede helft van 2012 volgen nog andere eenheden van het CDC. Eind 2012 ontstaat duidelijkheid over de gevolgen van de reorganisatie en van de personeelsreducties en daarmee ook over de verdere vulling van de Kromhoutkazerne. Zo nodig volgen dan aanvullende maatregelen om het object maximaal te vullen.

Den Haag

Plein-Kalvermarktcomplex. In het eerste kwartaal van 2013 is de renovatie van het Plein Kalvermarktcomplex gereed en wordt de Bestuursstaf daar geconcentreerd. Dan volgt de afstoting van de Binckhorsthof en de Prinses Julianakazerne. De voorbereiding voor het onderbrengen van de staf van de Koninklijke marechaussee op het Plein Kalvermarktcomplex is nog gaande. De verhuizing is voorzien voor eind 2013. Wanneer ook de uitvoerende eenheden van de Koningin Beatrixkazerne zijn verplaatst naar de Frederikkazerne, wordt de Koningin Beatrixkazerne aan de Van Alkemadelaan afgestoten.

Frederikkazerne. In de zomer van 2013 verhuist het *CIMIC Centre of Excellence* van Zuidkamp bij Enschede naar de Frederikkazerne in Den Haag. De voorbereidingen voor de onderbrenging van deze eenheid zijn begonnen.

Commando luchtstrijdkrachten

Luchtmachttoeren Breda. In de tweede helft van 2012 herschikt de staf van het Commando luchtstrijdkrachten zodanig dat, na nog enkele kleine aanpassingen, de directie Zuid van de Dienst Vastgoed Defensie naar de Luchtmachttoeren kan verhuizen. Deze verhuizing is begin 2013 klaar, waarna het pand in Tilburg kan worden verkocht.

Vliegbasis Eindhoven. Uitgangspunt is nog steeds dat vliegbasis Eindhoven een civiele luchthaven wordt. Momenteel is de aandacht gericht op de voorbereiding van een luchthavenbesluit. Een voorspoedige totstandkoming daarvan is ook in het belang voor de civiele medegebruiker, Eindhoven Airport N.V., en de verdere ontplooiing van zijn activiteiten op de luchthaven.

Maritiem Vliegkamp De Kooy. Het Rijks Vastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf legt samen met de Luchthaven Den Helder B.V. de laatste hand aan de nieuwe medegebruiksovereenkomst, waarin de afgesproken verhoging van de afdracht voor medegebruik is vastgelegd. De provincie Noord-Holland beraadt zich nog op de wijze waarop zij de jaarlijkse bijdrage van € 1,1 miljoen de komende vijf jaar betaalt.

Civiel medegebruik vliegbasis Gilze-Rijen. Op 25 april 2012 heb ik samen met de staatssecretaris van Financiën en de burgemeesters van Tilburg en de Gilze-Rijen een intentieverklaring ondertekend voor een onderzoek naar de mogelijkheden tot civiel medegebruik van de vliegbasis Gilze-Rijen. Het onderzoek zal binnen enkele maanden moeten uitwijzen welke mogelijkheden er hiervoor zijn op het gebied van helikopteropleiding en -onderhoud. Dit is een nieuw initiatief dat niet uit het herbeleggingsplan voortkomt.

Commando landstrijdkrachten

Havelte, Ermelo, Wezep en Weert. Deze objecten maken deel uit van een keten van organisatorisch-infrastructurele maatregelen. 112 Pantsergeniecompagnie is inmiddels van Havelte naar Wezep verhuisd. De benodigde infrastructuur aanpassingen daarvoor zijn nog gaande. De voorbereidingen voor het onderbrengen van 45 Pantserinfanteriebataljon vanuit Ermelo op Havelte zijn begonnen. Als op de Johannes Postkazerne de bouwkundige aanpassingen en enkele interne verhuizingen klaar zijn, kan het bataljon midden 2014 naar Havelte komen. Nog dit jaar wordt een aantal overtollige en kwalitatief slechte gebouwen op het kazerneterrein gesloopt.

Volgens het herbeleggingsplan wordt de Koninklijke Militaire School (KMS) verplaatst van Weert naar Ermelo. De Van Hornekazerne in Weert is in het overleg met de Kamer vooralsnog van de afstotingslijst gehaald, in afwachting van het plan van de gemeente Weert, de provincie Limburg en enkele onderwijskundige instellingen om de KMS in Weert te houden en via civiel medegebruik van de kazerne de exploitatielasten voor Defensie te verlagen. Op 16 april 2012 is het plan *Weert 2020* gepresenteerd. Hierover wordt nog overleg gevoerd. Eind mei 2012 is een afsluitend bestuurlijk overleg voorzien.

Kamp Nieuw Milligen. De belangrijkste verhuizing vanaf dit kamp betreft die van de Dienst Landelijke en Buitenlandse Eenheden van de Koninklijke marechaussee naar Apeldoorn. Wegens de samenhang met het project Landelijk Opleidings- en Kenniscentrum KMar (LOKKmar) is deze verhuizing pas midden 2017 mogelijk. Daarna volgt de afstoting van het kamp.

Lkol Tonnetkazerne en de Legerplaats bij Oldebroek. De reductie en reorganisatie van de grondgebonden vuursteeneenheden zijn gaande. De gevolgen hiervan zijn voor de zomer van 2012 in kaart gebracht.

Daarna kunnen de nieuwe belegging van de Tonnetkazerne en de huisvesting van het Joint ISTAR-commando precies worden bepaald.

Nassau Dietzkazerne in Budel. De Nationale reserve zal nog voor eind 2012 verhuizen naar de Luitenant-Generaal Bestkazerne in De Peel. Voordat andere eenheden in de jaren 2013 en 2014 vanuit Budel op andere objecten kunnen worden ondergebracht, moeten daar eerst infrastructurele aanpassingen worden uitgevoerd. Daarna volgt afstoting van de Nassau Dietzkazerne.

De Ruyter van Steveninckkazerne in Oirschot. De herbeleggingswerkzaamheden in Oirschot zijn begonnen en bestaan achtereenvolgens uit interne verhuizingen, sloop van oude gebouwen en uiteindelijk nieuwbouw.

Commando zeestrijdkrachten

Marine Etablissement Amsterdam. De verkenning naar de toekomst van het Marine Etablissement, samen met de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf, wordt voortgezet. Het is de bedoeling voor het einde van het jaar afspraken te maken over een gezamenlijke ontwikkeling van het terrein, met een hoog ambitieniveau als uitgangspunt voor de stedenbouwkundige ontwikkeling. Nu nog aanwezige defensieonderdelen kunnen de komende jaren het terrein stapsgewijs verlaten, al naar gelang er passende ruimte elders gereed is. Tegelijkertijd kan dan ook stapsgewijs de openbaarheid van het terrein worden verwezenlijkt.

Marinierskazerne Vlissingen. Over de plannen voor de bouw van een marinierskazerne in Vlissingen en de sluiting en afstoting van de Van Braam Houckgeestkazerne in Doorn en het Logistiek Complex in Maartensdijk heb ik u geïnformeerd in mijn brief van 10 april 2012 (Kamerstuk 32 733, nr. 59).

Civiel medegebruik Defensiehaven Den Helder. Op 3 april 2012 heeft de *taskforce* civiel medegebruik Defensiehaven Den Helder zijn tussenrapportage gepresenteerd. Onlangs heb ik de Kamer, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, deze tussenrapportage aangeboden (nog geen Kamernummer). In het kader van deze tussenrapportage is met de gemeente Den Helder afgesproken dat de locatie Buitenveld zal worden afgestoten. De gemeente zal daarom snel een bestemmingsplanprocedure in gang zetten, met het oog op de ontwikkeling van het terrein Buitenveld voor onder meer (lichte) havengebonden bedrijvigheid en opleidingen.

Koninklijke marechaussee

Post Breda. Binnenkort worden de noodzakelijke aanpassingen aan de Trip van Zoutlandtkazerne uitgevoerd, zodat de KMar Post Breda daar midden 2013 kan worden ondergebracht. Dan volgt afstoting van de locatie Batenburglaan.

Brigade Noord-Holland. De onderbrenging van de brigade Noord-Holland maakt deel uit van de verkenning naar de toekomst van het Marine Etablissement Amsterdam. Voor het einde van 2012 bestaat hierover duidelijkheid.

ME/BE peloton. Het ME/BE peloton district Zuid zal worden ingepast in Oirschot. De herschikking op de De Ruyter van Steveninckkazerne is inmiddels begonnen.

Commando DienstenCentra

POMS Eygelshoven. In mijn brief van 14 december 2011 (Kamerstuk 32 733, nr. 55) heb ik u gemeld dat nadere contacten bevestigden dat er in Duitsland en de Verenigde Staten geen plannen zijn om

gebruik te maken van de faciliteit op Eygelshoven voor de reiniging van materieel. Het besluit tot afstoting van het complex blijft dus gehandhaafd, en voor het Defensie administratiekantoor wordt in de regio alternatieve huisvesting gezocht.

Instituut Defensie Leergangen. Er is een begin gemaakt met de aanpassing van de Seeligkazerne Noord in Breda, zodat het Instituut Defensie Leergangen (IDL) daar in 2013 kan worden ondergebracht. De definitieve belegging van het IDL maakt deel uit van het integrale plan voor Breda, waarin ook de NLDA is opgenomen.

Voortgang herbeleggingsoperatie

Het voorgaande weerspiegelt de breedte en de complexiteit van de herbeleggingsoperatie. Veel maatregelen hangen samen met reorganisaties die nog niet zijn afgerond. Ook is vaak sprake van ketens van maatregelen, zodat de ene maatregel pas kan worden genomen nadat de andere is uitgevoerd. Dat vergt tijd en aandacht. Dit betekent dat de beschikbare personele capaciteit binnen de Defensie vastgoedorganisatie grotendeels is ingezet om de maatregelen uit fase 1 in gang te zetten. Over de maatregelen in deze fase bent u geïnformeerd in de brieven van 31 augustus 2011 (Kamerstuk 32733, nr. 44) en van 27 oktober 2011 (Kamerstuk 32 733, nr. 47).

In de brief van 27 oktober 2011 zijn tevens de onderwerpen benoemd die in fase 2 aan de orde zullen komen en is de verwachting uitgesproken dat deze fase voor de zomer kan worden voltooid. Inmiddels is duidelijk dat de Kamer voor het zomerreces over slechts enkele van deze onderwerpen kan worden geïnformeerd, namelijk over de huisvesting van de militaire muziek en van de nationale reserve. Die brief kan ook inzicht bieden in de algehele reorganisatie en herbelegging in de regio Breda. Ten slotte kunnen de infrastructurele gevolgen worden geschetst van de reorganisatie van de gezondheids- en tandheelkundige centra.

Vermindering opslag. Rond de zomer zijn de defensieonderdelen, waaronder ook de Defensie Materieel Organisatie, klaar met hun studie naar opslag en de logistieke bedrijven. Inmiddels zijn het Commando luchtmacht en het Commando landstrijdkrachten begonnen met de sloop van verouderde en overtollige opslagruimten. Indien over deze studies nog voor de zomer besluiten worden genomen, zal de Kamer daarover voor het zomerreces worden geïnformeerd.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

drs. J.S.J. Hillen